

השיעור מתורגם קונטרס 'הבינאי'
ניתן להשיג את הקונטרס
המלא במוקדי המכירה

הבינאי

שיעורי הרב שמעון שפיצר שליט"א

מדור אמונה ובטחון • שיעור קצ"א • פרשת במדבר תשפ"ג
יום שלישי פרשת בה"ב י"ח אייר תשפ"ג

גליון זה מודפס במאות עותקים
ומחולק חינם מדי שבוע
קחו חלק והשתתפו
בהוצאות ההדפסה בעין יפה
לתרומות: 052-761-2069
אז: 050-414-4718

הדרך לקבלת שפע גשמית ורוחנית

להתגשם ממש. וכדי שהדבר הרוחני יוכל להתקיים במקום גשמי, צריך הגשמי להתעדן קצת. אחרת, לא יוכל להתקיים בו, כי אין הרוחני והגשמי מתקיימים בחדא מחתא. וכבר ידוע בענין זה מה שכתב הרמ"א ז"ל (או"ח ו, א) בפירוש ומפליא לעשות, שהפלא שהקב"ה עושה הוא שהוא קושר דבר רוחני בדבר גשמי. זה שהקב"ה קושר דבר רוחני בדבר גשמי, נשמה בגוף, נראה עוד מעט שאין המדובר בהפכים גמורים כאש ומים, כי אילו היה כן, לא היו מתקיימים יחד. הקב"ה לא ברא את העולם באופן ששני הפכים יתקיימו סתם כך. צריך שיהיה ביניהם איזו שייכות. אכן השייכות שהקב"ה עשה ביניהם, זו היא הפלא הגדול.

כעת נבאר לענין מעשה היכן זה נוגע לנו. הנה כשהאדם עוסק בתפילה, אחד מהדברים שנעשים אז, שהוא עצמו נעשה יותר רוחני, כי כשהאדם מתפלל ומאמין שהקב"ה צריך לעזור לו ויכול לעזור לו, הוא מקיים בזה מצות התפילה ומצות האמונה ומשנה את תפיסת מוחו, ובכל אלה הוא נעשה יותר רוחני, וממילא הוא נעשה יותר מוכן ויותר ראוי שיחול בו השפע שהקב"ה רוצה ליתן לו. אבל השפע בדברים אחרים, הקב"ה עדיין רוצה ליתן לו ונותן לו, אבל השפע אינו יכול להתקיים אצלו וממילא אינו רואה ישועה. מה שאין כן כשהוא בוטח בה' לבדו.

וכפי שהוא פועל כן בענין התפילה, כך בענין התורה. מי שלומד תורה, נעשה יותר רוחני, כי הוא מכניס במוחו מחשבות קדושות ודיבורים קדושים, וממילא יכול השפע הנצרך לו להתקיים אצלו. וכן מצוות מעשיות פועלות באופן זה. האדם נוטל את גופו ומרוממו. הוא אומר: "גוף זה אינו מגושם. הבט עליו, הוא נכנס לסוכה. הוא עושה צדקה וחסד. הסתכל עליו הוא פועל ועושה". הרי שהאדם נעשה רוחני על-ידי המצוות וממילא השפע מתקיים אצלו.

עד כה דיברנו על תפילה, על תורה ועל מצוות, והיסוד הוא שכל שעה שהאדם עוסק ברוחניות, הוא נעשה יותר מוכן לקבל השפע, כי הוא מקבל צורה יותר רוחנית, ורוחניות נדבקת לרוחניות. ובדברי הרה"ק מפיאסעצנא זיע"א ב'הכשרת האברכים' (פרק ב) ראינו שגם בענין ההשתדלות הוא כך. כשהאדם עוסק בעשיה באופן הראוי, הוא נעשה ג"כ כלי מוכן לקבל השפע. אכן עיקר הדבר שעושהו כלי

אור הנכנס לכלי

נעסוק בענין השפע במשנתו של רבי שמעון, לראות איך הקב"ה שולח שפע לאדם, שפע גשמי ושפע רוחני, בני חיי מזוני בעל האופנים. הנה כשמעיינים בספרים המבארים את הענין על פי הזוהר הקדוש, רואים שהיסוד הראשון הוא להתייחס אל קבלת השפע כאל אור וכלי. פירושו: כשהקב"ה שולח ישועה לאדם... האדם התפלל: "רבוננו של עולם! רעב אנכי. אנא שלח לי לחם לאכול", והקב"ה עשה לו נס והגיע אליו לחם. פירושו של דבר שהקב"ה השפיע לו שפע שהוא רוחני במקורו, ושפע זה הלך והשתלשל עד שהגיע אליו בצורתו הגשמית. כך הוא בכל שפע, כגון דירה או כסף או בריאות, ובהבנה בלימוד הרי פשוט שכך הוא. אור הוא שנכנס בכלי.

ובמה ידיעה זו נוגעת למעשה? בראש ובראשונה היא נוגעת בכך שיבין האדם שהוא צריך להכין את עצמו להיות כלי ראוי לקבלת האור. אילו היה האדם מתייחס אל ענין התפילה והישועה באופן הפשוט, מתפללים והקב"ה שולח ישועה, לא היה מגיע להבנה זו. ובכן, נחוץ לו לאדם להבין שיש לזה כללים ואחד מהכללים הנחוצים הוא שהשפע שהקב"ה שולח לו, צריך להיקלט אצלו. הוא צריך להיות כלי שיכול להכיל את השפע. אחרת, השפע לא יוכל להתקיים בו, ופעמים הרבה יראה כמו רגע את השפע, אך מיד יעוף מפני שאין לו היכן להתקיים. דומה הדבר לאדם צמא שאחד מוזג לו מים, אך היות שאין לו כוס לקבלם, המים נשפכים על הארץ ונפסדים. זהו הכלל. בכל ישועה שהקב"ה שולח לאדם, מדובר באור שזקוק לכלי.

וכבר יש לנו כעין זה מהרמב"ן בביאור "עד שתחפץ" שאם האדם זכה להתעוררות, להתרגשות ולהתפעלות ברוחניות, יראה לעשות איזה מעשה מצוה כדי שהאור יוכל להתקיים אצלו. כידוע שהרמב"ן כתב דברים הרבה על פי סוד וחיבורו בלול הרבה מדברי קבלה.

האדם עושה עצמו רוחני

וכעת נבאר זאת בשפה קלילה: השפע שהקב"ה שולח לאדם, יורד ממקום רוחני מאוד, ומגיע למקום גשמי, ופעמים הוא צריך

^א האמונה והבטחון פי"ט, ראה 'קדושת לוי' שבועות.

יעמדו על הברכה נדיבי הלב שתרמו מהונם להדפסת הגליון

מִי שִׁבְּרָךְ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב מִשֶּׁה אֶהְרֵן דָּוִד וְשְׁלֹמֹה הוּא יִבְרַךְ אֶת כָּל מִי שִׁתְּרָם בְּעֵבֶר וְאֶת כָּל מִי שִׁיתְּרָם בְּעֵתִיד לְמַעַן הַפְּצַת גְּלִיוֹן הַבֵּינָי-מְדוּר וּבְטַחֲוֹן בְּעֵבֶר שֶׁזֶה וְזֶה אֶת הַרְבִּים לְכַבֹּד הַמְּקוֹם לְכַבֹּד הַתּוֹרָה וְלְכַבֹּד הַשֶּׁבֶת. וּבְשִׁכְרֵךְ זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשְׁמְרֵהוּ וְיַצִּילֵהוּ מִכָּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכָּל נֶגַע וּמִכָּל הַיָּסוּר וְיִשְׁלַח בְּרָכָה וְהַצְלָחָה בְּכָל מַעֲשָׂה יָדָיו עִם כָּל יִשְׂרָאֵל אַחֲיוּ וְנֹאמְרֵי אֲמֵן:

ערוך אינו מביא בחיבורו דברים השייכים רק ליחיד סגולה. הוא אמנם כותב שכך היו עושים החסידים ואנשי המעשה, אבל הוא גם מסביר בדיוק מה שצריך לעשות בשביל זה. הוא מסביר שכל עוד מהלכי מחשבתו של האדם הם רצונותיו ורגזנותו על כל המשבשים לו את הרצונות, אינו יכול לגלות את נשמתו.

התפשטות הגשמיות פירושה שקט. **השקט את מחשבותיך מענייני הגשם שאתה עסוק בהם והכנס לעולם של מושגים אחרים.** למד ספר חסידים, התבונן בגדלותו של הקב"ה, אמור מזמורי תהלים, וכן תעשה עוד ועוד דברים הממלאים את המוח במושגים רוחניים, וכיון שאתה עושה כן, אתה משקיט את לבושך, וכשאתה משקיט את לבושך, ממילא נשמתך מתגלה והשפע הבא מלמעלה יכול לחול עליה ולהתקיים בה. ובכן, איזה שפע צריך לחול עליך בשעת התפילה? שפע של קרבת אלוקים שנוגע בענייני נבואה. כך הוא כותב שם להדיא שזה מה שצריך לעשות בשביל זה, ובלשונו: "וכן היו עושי חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונין בתפלתן עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות רוח השכלית עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה". זה עובד, כי כשאתה עושה כן, אתה נעשה כלי מוכן וממילא אור השפע מתיישב בך ומתקיים בך ומוליד תולדות וחידושים. בגישה זו צריך האדם לגשת לתפילה ולתורה ולמעשה מצוה, וכפי שראינו אפילו בעשיה של השתדלות צריך האדם להכניס את עצמו למצב כזה.

אור התורה צריך כלי

כעת נראה יותר לענין מעשה, ונתחיל עם תורה. כל אחד מבין שאם האדם רוצה ללמוד תורה, הוא צריך להיות כלי מוכן להבנת דברים עמוקים ומורכבים. באים לדבר אתו על קצות ונתיבות, אם אינו כלי מוכן, לא יועילו כל הדיבורים. אנו רוצים ליתן לו, אבל הוא אינו יכול להכיל. הוא אינו מוכן עכשיו לקלוט דברים מעין אלה. כמה שנרצה ליתן לו, לא יועיל. אנו יכולים לרצות, אנו אפילו יכולים לדבר, אבל שום דבר לא יקרה. אין סיכוי שיתמלא מזה חיות ויקפוץ מרוב התפעלות, כי אינו עכשיו כלי מוכן לשמוע דברים מעין אלה, וכיון שכן, אינם יכולים להקלט אצלו.

ובכן יש אלפי חלקים של תורה שממתינים לאדם שיהיה מוכן לקבלם על ידי שינוי פנימי, ואז יוכל לחיות. אבל בינתיים, עד כמה שהתורה תהיה מתוקה ומלאה אור, כל עוד אין האדם מוכן לזה, לא יקרה אצלו כלום.

דוגמא לדבר: האברך שומע איזה דיבור ומקבל ממנו חיזוק נפלא, ומרוב התרגשות הוא שואל: למה לא שמעתי אותו בימי שחרותי? למה הייתי צריך להמתין עד שלושים ושלוש כדי לשמוע אותו? אתה יודע מה היה קורה אילו הייתי שומע אותו בבחרותי?! ובכן, דעו לכן שפעמים הרבה מדובר בדיבור שכבר שמע אותו

מוכן בעת ההשתדלות הוא מה שהוא חושב בכל עת כי לא מכוחו ועוצם ידו הוא עושה את החיל הזה, אלא השי"ת הוא הנותן לו כח לעשות חיל.

ועוד מוזכר שם נקודה נפלאה ודיברנו עליה בשבוע הקודם, והיא שכאשר האדם מוציא את כוחות נפשו על-ידי מלאכתו, הוא מגלה את נשמתו, כי כוחות הנפש שורשם בנשמה וכשהם יוצאים, הנשמה מתגלית, וממילא הוא נעשה יותר רוחני.

זהו היסוד הראשון. ונחזור עליו בקצרה: לפי המבואר בזוהר הקדוש, כל פעם שהאדם מתפלל לישועה, הוא זקוק לשפע רוחני שיבוא עליו, ושפע רוחני יכול להתקיים רק בכלי המוכן לו, היינו כלי רוחני, ולכן כל עוד אין האדם עושה את עצמו כלי רוחני, אין השפע יכול להתקיים בו, כי הרוחני והגשמי הם סתירה בעצם ואינם יכולים להתקיים יחדיו. הדרך היחידה שבה יוכל האדם להביא אליו את השפע באופן שיתקיים אצלו ויהיה לו לברכה, היא על-ידי שהוא פועל לעשות את עצמו יותר רוחני.

הרוחניות כבר קיימת בפנים

וצריכים אנו לזכור בין כשמדברים בענין תורה, בין כשמדברים בענין תפילה או מצוות או השתדלות באופן הנכון, שהקב"ה הכין את האדם לכתחילה באופן שיש בו רוחניות בתוכו ועליו רק להוציאה כדי שיעשה כלי רוחני. הוי אומר: אין האדם גשמי בעצם עד שיצטרפו להפוך סדרי בראשית כדי שהשפע הרוחני יוכל להתקיים בו. אין הדבר כן, כי הקב"ה הרי ברא את כל ברואיו באופן שיהיו מוכנים מתחילה לשפע. כל אדם מוכן לשפע מאז שהוא יורד לעולם. אכן עבודת האדם היא להוציא אותה רוחניות מן הכוח אל הפועל, וכל עוד היא מוסתרת, אין השפע יכול להתקיים בו.

וכבר הזכרנו לפני שבוע ויותר שהקב"ה רוצה שתשרה נבואה על האדם, אבל כשהנשמה מוסתרת אין הנבואה יכולה לשרות עליו, וכיון שהוא מגלה אותה, אז הוא נעשה ראוי לנבואה. ולעניינו, הקב"ה רוצה ליתן לאדם שפע של הבנה בתורה, שפע של פרנסה, וכן שאר כל ענייני השפע. הרוחניות נמצאת בתוך האדם פנימה, אך צריך לעבוד כדי לגלותה.

התפשטות הגשמיות

זהו מה שהביא הטור (ס"א צח), והעתיק לשונו בשולחן ערוך, שהחסידים הראשונים היו באים בתפילתם להתפשטות הגשמיות והגיעו קרוב למדרגת הנבואה, ובלשונו: "וכך היו עושי חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונין בתפלתן עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות רוח השכלית עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה". יש שסבורים שמדובר בדיבורים גבוהים ביותר שאולי מתאימים לתלמידי הבעל שם טוב. אך לא. השולחן

² ראה לשון השולחן ערוך שם (סעיף א): המתפלל צריך שיכוין בלבו פ"ה המלות שמוציא בשפתיו, ויחשוב כאלו שכינה כנגדו, ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתשאר מחשבתו וכוונתו זכה בתפלתו. ויחשוב כאלו היה מדבר לפני מלך בשר ודם היה מסדר דבריו ומכוין בהם יפה לבל יכשל קל וחומר לפני מלך המלכים הקב"ה שהוא חוקר כל המחשבות. וכך היו עושי חסידים ואנשי מעשה שהיו מתבודדים ומכוונין בתפלתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמיות ולהתגברות כח השכלי עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה. ואם תבא לו מחשבה אחרת בתוך התפלה יתווק עד שיתבטל המחשבה, וצריך שיחשוב בדברים המכניעים הלב ומכוונים אותו לאביו שבשמים, ולא יחשוב בדברים שיש בהם קלות ראש. הגה"ה. ויחשוב קודם התפלה מרוממות הא-ל-ל יתעלה ובשפלות האדם ויסיר כל תענוגי האדם מלבו ... לקבוע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום ברוך הוא.

אור הישועה צריך כלי

וכפי שיסוד זה קיים בענין התורה, כך הוא קיים **בענין התפילה**. האדם מבקש רפואה או פרנסה או הבנה בתורה, הוא מבקש על רוחניות, הוא מבקש על גשמיות. **בעצם זה שהוא מבקש, הוא עושה את עצמו כלי**. הקב"ה הרי רוצה ליתן לו, אבל אינו כלי לזה. עכשיו כשהוא מבקש, הוא מתחיל להתקרב. אכן לשם כך **נצרך גם תשובה, התבוננות ותיקון המעשים**, ולא מפני שהוא רוצה לשכנע את הבורא, כאומר: "רבונו של עולם! אני מוכן לקבל קבלה, אני מוכן ליתן מצדי, אבל בבקשה, שלא יהיו בזיונות. אני מקיים את הקבלה מצדי ואתה תקיים את ההבטחה מצדך". מהלך זה בלתי ראוי הוא, כי הוא נחשב כנושא ונותן עם הקב"ה.

והגם שראינו גם ידענו שיש מושג כזה לקבל קבלה טובה, הדבר בוודאי **תלוי בצורה ובכוונה שהאדם עושה זאת**. ובכן, **אם הוא עושה זאת כדי להשתנות ולהיהפך לנכנע על-ידי עשיית הדבר הקשה, הלא הוא נעשה בזה כלי מוכן, ובוודאי רצוי ומקובל הוא**. האדם אומר: "הקב"ה רוצה ליתן לי שפע, אבל השפע איני יכול להגיע אלי כי אני רחוק מדי. אתה יודע מה? אעשה פסיעה אחת קדימה. זה קשה לי, זה לא בא לי בקלות, אבל אני חייב להתעלות כדי שהשפע יוכל להשיג אותי", וכך הוא בא ומתקדם קצת. דבר זה הוא נפלא מאוד, כי הוא עושה בזה אתערותא דלתתא. הוא מתקדם כדי שהשפע יוכל להשיגו.

אף התפילה עצמה פועלת באופן זה. התפילה מכניע את האדם ומטמיעה בו את ההכרה עד כמה הוא קטן ועד כמה הוא תלוי בה' ועד כמה אינו יכול להסתדר לבדו, וממילא הוא נעשה כלי מוכן לקבלת השפע. וכפי שדיברנו אף המצוות פועלות באופן זה, ואף ההשתדלות, **כי על ידן האדם מתבטל לרצון ה' ולעולמו**.

היסוד הוא שצריך להחזיק ראש. **כשאתה מתפלל על שפע, בין כשאתה מבקש על הבנה בתורה, בין כשאתה מבקש על בנין שיצליחו. בכל דבר שאתה מבקש, זכור שהקב"ה רוצה לשלוח לך את השפע, אך הוא מחפש מקום שיוכל לחול בו, ועל כן עליך לעשות עצמך כלי**.

ואני אתנהלה לאטי

וכל זה מוביל אותנו אל החלק השני. לאחר שהאדם מבין שעליו לעשות עצמו כלי, השאלה שהוא שואל היא: "איך עושים זאת?". את זאת הוא יודע כבר שהתפילה עושה אותו כלי, התורה עושה אותו כלי, המצוות וההשתדלות עושות אותו כלי. אבל רצונו לדעת יותר למעשה איך עושים זאת.

ובכן, אחד מהיסודות החזקים ביותר והנחוצים לסוגיא זו הוא להבין שהדבר נבנה בפסיעות מדודות. אין האדם יכול לעשות עצמו כלי למה שרחוק ממנו באלפי מייל. הוא עדיין לא נעשה כלי שיוכל לבנות אתה כלי לאותו דבר. הוא מבקש על מה שמדי רחוק ממנו. האדם שואל: "מה, יש אצל הקב"ה דבר שהוא רחוק מדי?! הרי הקב"ה הוא כל יכול!". אתה צודק, אבל אתה עדיין לא מוכן. אם רואה אתה שהשפע שאתה מבקש אינו מגיע אליך, אל תישבר ברוחך,

בבחרותו, לא פעם אחת, אלא עשר פעמים. המשגיח בישיבה הזכיר אותו בשיחתו, ראש החבורה שלו הזכיר אותו בשיחתו. אך מה? הוא לא היה אז כלי מוכן והדיבור לא היה יכול להקלט אצלו. למה לא היה אז כלי מוכן? כי היה ברוגז על המשגיח, והיה ברוגז על עצמו, כי היה לו איזה מכשול בין אדם למקום או בין אדם לחבירו כמה שעות קודם לכן. הוא לא היה מסוגל לשמוע. הוא הסתכל חליפות על זקנו של המשגיח ועל השעון התלוי על הקיר והמתין בכליון עינים לגמר הדרשה. הדיבור לא נקלט אצלו כי לא היה יכול להקלט, ואף אם הצליח לומר לאחר מכן את הדיבור לאחרים, לא היה לו מושג מה משמעותו. סוף דבר, הדיבור היה על שולחנו, אך לא היה לו כלום ממנו.

מעשים שבכל יום הוא. וכפי שזה קורה לו לאדם כשהוא בבחרותו, כך זה קורה לו כשהוא במדרגה יותר נמוכה. יש חלקים מאוד עמוקים ועדינים בתורה. איננו מדברים דווקא על עניני קבלה. אנו מדברים על דברים פשוטים שנוגעים בחיי האדם. **אם אין האדם מכין את עצמו להיות כלי מוכן לקבל את חלקי התורה, השבר כל-כך גדול, כי אפילו יאכילוהו בכף של זהב, זה לא ידבר אליו כלל**. הוא ירצה לשמוע סיפורים והיסטוריה. **את הכל ירצה לשמוע חוץ מזה, כי עכשיו אינו בדרגה שיוכל לשמוע**.

אכן תביעה גדולה היא על מי שרוצה לומר איזה דיבור ורואה שאף אחד אינו מוכן לקלוט אותו, שהוא צריך להקדים לכך עבודה אחרת. הוא צריך לעשות כלים ורק לאחר מכן להתחיל לשפוך את האור. אחרת, לא יהיה שום תועלת בדיבוריו. אם רוצה אתה להקים אהל, תחילה אתה צריך ליישר את הקרקע ולשפוך עליה זפת, ורק לאחר מכן להקים את האהל. אף הפעם אי אפשר לדלג על שלב ההכנה.

זהו באמת אחד מהגורמים העיקריים לכך שאין התורה נקלטת באדם, וזהו גם הסיבה למה שרואים שנים יושבים בדרשה אחת, זה יוצא מרוב התפעלות, וזה אומר: "לא היה כאן שום דבר מעניין". פשוט מאוד. זה היה כלי מוכן לקבל ולכן הדיבורים כבשו את לבו. "שמעתי עכשיו יסוד חדש בתורה, יסוד שמעולם לא ידעתי. כמה טוב! כמה נפלא!". וזה לא היה כלי מוכן לקבל.

כך הוא בכל תחום. כשסרח בת אשר צריכה היתה לבשר בשורה ליעקב, ידעה שאם לא יהיה כלי מוכן לכך, לא יוכל לשמוע. רק כשיש כלים, יכול האדם לשמוע. כלל הוא שנוגע למעשה, כי מעתה תדע כשתראה אחד שאומרים לו יסוד נפלא ואינו מתרגש, שלא היה כלי מוכן לכך. ובכן תאמר: הבה ואעשה אותו כלי ואז יוכל להכנס בו הרבה מאוד. זה נוגע כמובן לחינוך הילדים. האב הכין סיפור, נושא, משל, פרפרת, לשולחן השבת, וכשהגיע למעשה, זה לא הצליח. עליו לדעת שחוסר הצלחתו לא היה לא בגלל שהוא רע ולא בגלל שהם רעים, אלא בגלל שלא אמד נכון אם הם כלים מוכנים לכך, כי לכן דיבוריו לא נתיישבו אצלם.

כל ענין של תורה הנכנס בלב האדם הוא זיווג. כידוע שעל פי סוד צריך להתהוות ביניהם חיבור מיוחד. ולשם כך צריך האדם להיות כלי, אחרת אינו יכול להתחבר אליו. הוא מחפש מקום לחול ואינו מוצא.

אתך ויהיה קנוי לך, כמו שאמרו חז"ל בענין התורה, ובתורתו יגה, כי רק כך תוכל לבוא אתו לעולם הבא. לכן הקב"ה מבקש מן האדם לעשות עצמו כלי לדבר זה שהוא מבקש. ובכן, **כשאתה מבין שיש לך כבר כלי לאיזה אור**, והראיה שאתה מתפלל אל ה' ומבין שהקב"ה הוא זה שיכול להושיעך, **עליך גם להבין שהתשובה שתקבל לתפילתך תהיה כפי מה שעשית עצמך כלי**.

נמצאנו אומרים לענין הידוע שאין לו לאדם לשים את כל מעייניו לקבל את ישועתו באופן הנראה לעיניו דווקא, שזה לא רק מפני שיש לו להקב"ה חשבונות שאינם ידועים לו ואין צריך לעזור לו להושיעו (כפי שאנו רגילים לומר), אלא גם משום שעדיין אין האדם כלי מוכן לישועה זו. אחרת, לא היתה הישועה מנועה ממנו. ואם כן הדרך להגיע אל הישועה היא דווקא על-ידי זה שהוא מסכים לקבל את מה שהקב"ה רוצה ליתן לו עכשיו.

האדם מקבל לפי מה שהוא כלי

ילד בן שנתיים מבקש מאמו שתמלא לו כוס מים עד למעלה, ומה אמו אומרת לו? "אני נותנת לך שליש כוס, ואם תשתה אותו, אתן לך עוד שליש". מה פשר הדבר? זה רשעות? לא, הפשט הוא שיש לו לילד עינים גדולות ואינו קולט שהוא כלי קטן ואינו יכול לשתות כל-כך הרבה, ואם ישתה, יינזק חס ושלום. אומרת לו אמו: "לפי גילך זה מה שמתאים לך. אם תגמור, תקבל עוד".

הקב"ה נותן לאדם רק מה שהוא צריך. במאמר המוסגר, יש שהאדם אומר: "רבונו של עולם! אני יודע שעכשיו אני זקוק רק לאלפיים דולר, אבל אם אתה נותן לי, מה אכפת לך לתת לי כבר עשרת מיליון דולר? ככה יהיה הרבה יותר רגוע. עכשיו אני צריך לבוא אליך לבקש כל פעם מחדש... עשרה בנים יש לי ואצטרך לחתנם, מה הענין שאצטרך להתמודד כל פעם מחדש? תן לי לגמור עם הכל בבת אחת". עוד הוא אומר: "יש לי הרגשה שאתה רוצה לתת לי כל פעם אך מעט, ורק כשאגמור תתן לי עוד. למה אתה צריך להתנהג אתי כפי שמתנהגים עם ילד קטן?". דע לך שאינך כלי לכל-כך הרבה. בשביל מה אתה צריך עכשיו עשרת מיליון דולר? אתה לא צריך. אתה צריך עכשיו לשלם איזה חשבון? אני מסכים לתת לך. אך מה? אינך מרגיש שאתה נושע. אתה רוצה לחיות ברחבות. עיניך גדולות וכליך קטן. לכן אינך מרגיש שאתה נושע.

חוץ ממה שאתה צריך להבין שהקב"ה אינו נותן לך את מה שאינך צריך, ומה שאתה צריך הוא בוודאי נותן לך, עליך להבין גם ובעיקר שהקב"ה נענה לך לפי מה שאתה כלי, וזה מה שגורם לך להיות כלי ליותר, כך שבאותו מעט שהקב"ה נותן לך, טמונה התשובה להרבה שביקשת. כי כאמור, כל שפע הוא רוחני במקורו, וכשאתה מקבל אור ואתה עובד אתו, אתה נעשה כלי לקבל עוד אור. זה מה שביקשת וזה מה שאתה מקבל, אלא שהדבר לוקח זמן.

האדם רוצה שבנו ילמד בכתה ט' שבת"ת פלוני דווקא. לשם כך הכניסו לכתה א' והוא בן שלוש, והילד בוכה: "אני רוצה ללמוד בכתה ט' עם הילדים הגדולים". מה אביו אומר לו? "ככה מגיעים לכתה ט'. ככה זה הולך. מה שלומדים בכתה א' נותן את הכלים להבין

אלא זכור שצריך ללכת לאט. זה לא קל, אבל זהו המצב. אתה צריך לעבור כמה שלבים.

האדם רוצה לרשום את עצמו להגרלה או לחלוקת קמחא דפסחא. אמרו לו לגשת למקום פלוני ולהירשם אצל הפקיד. הוא מגיע, ניגש ישירות אל הפקיד ומבקש: "אתה יכול לרשום אותי?". אומר לו הפקיד בטון קשוח: "זה לא הולך ככה. יש כאן תור. עמוד בתור והמתן כמו כולם". "מה?! כל התור הארוך הזה?!" "כן, כל התור הארוך. גש לסוף התור, כי בכל רגע שאתה מתמהמה, מתווספים שם עוד אנשים ותורך רק מתארך". הוא מתרגז: "לא, אין לי כח להמתין". והפקיד עונה לו: "אין ברירה, כאן צריך להמתין". וכשתורו מגיע לאחר המתנה של שעה מרוטת עצבים, הפקיד מגיש לו תכריך של טפסים ואומר לו: "את הטפסים האלה תקח אתך לביתך, תחתמו עליהם אתה ואשתך, אחר כך תחזיר אותם אלינו, נמסור אותם לוועדה ותוך כמה שבועות תקבל תשובה". רוגזו עולה עד לשמים. "אמרו לי שמגיעים לכאן ונרשמים!..." זה נכון שמגיעים לכאן, אבל יש סדר איך הדברים מתקדמים. זה לא נעשה בין רגע.

הנה דוגמא זו היא דוגמא מהעולם הגשמי שבו כל דבר מתנהל עם בירוקרטיה ואנשים מתרגזים על כך כי הם רוצים להשיג את מבוקשם כאן ועכשיו. אבל כשמדברים על רוחניות - וכנזכר לעיל, כל שפע הרי בא ממקום רוחני, אפילו שפע של רפואה ופרנסה - הסיבה שזה פועל בתהליך איטי צעד אחרי צעד, אינה מטעמי בירוקרטיה, אלא מפני שאין האדם יכול להשתנות בין רגע. ולא רק מפני שצריך ללכת לאט, כי ההולך מהר - נופל, אלא מהטעם של אור וכלים כפי שנתבאר (אשר זהו באמת הסיבה למה שנופלים כשמתקדמים מהר מדי).

האור של היום הוא כלי לאור של מחר

צריך להבין את היסוד היטב, כי יסוד גדול הוא ומחוסר ידיעתו רבים מתייאשים על אם הדרך בהרגישם שאינם מצליחים. בדרך כלל אומרים למי שלא הולך לו: "לא התפללת מספיק", או: "לא התפללת מספיק חזק". ובאמת יש נתח גדול של חוסר הבנה אצל מי שלא נושע שאינו קשור לסוגיית התפילה. שמע נא! התפללת מצוין, התכוונת לזה במלוא הרצינות, אבל מה שביקשת הוא שתקבל שפע ממקום רוחני אשר למעשה אתה מאוד רחוק ממנו, ובכן דע לך שבאמצעות התפילה שהתפללת עכשיו, התקרבת הרבה מאוד. אין לך מושג עד כמה. תמשיך לעבוד עם זה בידיעה שאתה מכין את עצמך יותר ויותר עד שתוכל לקבל אותו שפע.

זה חייב לעבוד לאט, כי האור של היום שבשבילו כבר היית כלי מוכן מאתמול, הוא כלי לאור של מחר. חייבים להבין את זה. מדובר בזוהר הקדוש. כשאתה רואה שאתה במצב קשה מבחינה כלכלית ופונה אל הקב"ה בבקשה שיעזור לך, אתה כבר כלי ראוי להבין שהקב"ה רוצה לעזור לך, אבל עדיין אינך כלי ראוי לקבל את החמישים אלף דולר שאתה כל-כך רוצה. הקב"ה יכול לתת לך חמישים אלף דולר, שהרי הוא כל יכול. אבל אם אינך כלי מוכן לכך, זה לא יתקיים אצלך. הקב"ה רוצה שכל שפע שאתה מקבל, יתחבר

את מה שלומדים בכתה ב', ומה שלומדים בכתה ב' נותן את הכלים להבין את מה שלומדים בכתה ג', וכן הלאה, עד שמגיעים לכתה ט'. אי אפשר לדלג".

זכה (הזדכך) יתיר

מקור יסוד זה הוא **בזוהר הקדוש** (פרשת משפטים) ומובא **באור החיים** הק' (פרשת אמור) ו**בשאר ספרים**. וזה לשון הזוהר: **תָּא חָזִי, בַּר נִשְׁכַּח אֲתִילִיד, יְהִיבִין לֵיה נַפְשָׁא מִסְטָרָא דְבִשְׂרָא, מִסְטָרָא דְדִכְיוּ כו'.** זְכָה יְתִיר, יְהִיבִין לֵיה רוּחָא כו'. זְכָה יְתִיר, יְהִיבִין לֵיה נְשָׁמְתָא כו'. זְכָה יְתִיר, יְהִיבִין לֵיה נְשָׁמְתָא, מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא.

בוא וראה אדם כשנולד, נותנים לו נפש מצד הבהמה, מצד הטורה כו'. זכה יותר, נותנים לו רוח כו'. זכה יותר נותנים לו נשמה כו'. זכה יותר נותנים לו נשמה מצד אב ואם. ופירושו **צדיקים** זכה מלשון זיכוך, ככל שהאדם מוסיף להזדכך, מתגלים עוד מחלקי נשמתו. עכ"פ הנפש היא כלי לרוח והרוח היא כלי לנשמה.

זוהי נקודת היסוד. האדם אומר: "אני רוצה שתהיה לי כבר חיה יחידה". אין דבר כזה. זה לא שייך. גוף כזה לא יכול להיות כלי לחיה יחידה. "אבל רבוננו של עולם, אני מבקש על רוחניות ורבותינו לימדו אותנו שכאשר מבקשים על רוחניות אין שבים ריקם. על מה אני מתפלל? על כבודי אני מתפלל? הרי אני מתפלל על גלוי הנשמה!".

זה שיש לך השתוקקות לכך זה בסדר, ואף זה שאתה מבקש על זה הוא בסדר. אך **התשובה לזה תהיה שתקבל סייעתא דשמיא להישמר מן העבירות, ולאט לאט תחזור בתשובה, עד שבסוף תקבל רוח.** וכשתזכה לעבוד עם הרוח, תיעשה כלי מוכן למדרגה נוספת, וכשתעבוד עם המדרגה הנוספת, תיעשה כלי מוכן לעוד מדרגה, וכן הלאה.

צר צורה בתוך צורה

וכאמור, **הכוחות נמצאים אצל האדם פנימה. צריך רק לגלותם.** ה'שפת אמת' (תזריע תרנ"א) מבאר שזהו פירוש מאמר חז"ל (ברכות י, א) אין צור כאלוקינו - אין צייר כאלוקינו שהוא צר צורה בתוך צורה. פירוש שנמצא באדם כמה מדרגות שיוכל האדם להוציאם מן הכוח אל הפועל, ולעולם צריך להיות האדם פושט צורה ולובש צורה, פושט צורה ולובש צורה.

כך צריך האדם ללכת מחיל אל חיל מבלי לדלג על שום מדרגה. אנו התרגלנו לומר שאי אפשר לקבל קבלות קשות מדי כי הן לא מחזיקות. מי מאתנו לא זוכר את הדרשות לאחר הימים הנוראים: תקבל על עצמך איזה דבר קטן ותקיים אותו בכל מחיר, ואל תקבל על עצמך דבר גדול שלאחר שבוע שבועיים הוא מתפוגג. מה הסיבה לכך? הסיבה היא שעדיין אין האדם מוכן לדבר הגדול. **יתכן שבעתיד הוא יהיה כלי לזה, אבל עכשיו עדיין לא.**

ההולך בגדולות ובנפלאות ממנו

האדם קיבל התעוררות גדולה בראותו את מה שכתוב בזוהר הקדוש בגודל ענין קימת חצות לאמירת שירות ותשבחות, והחליט: "זוהי קבלתי בל"ג בעומר דהאי שתא. מהיום אקום כל לילה בחצות

ואומר שירות ותשבחות לה'. אתה יודע איזו נחת רוח? אתה יודע מה רבי שמעון אומר על זה?". לא כדאי לומר מה קרה לאיש הזה לאחר מכן, כי זה לא כל-כך נעים. סיפור שלם. השלום בית שלו התערער, את החברותא כולל הוא הפסיד. בקיצור, הוא מצא את עצמו עשר מעלות אחורנית. כעת נשאל: "וכי אין דברי הזוהר הקדוש נכונים לימינו? אי אפשר לקיימם בימינו?". והתשובה היא שבוודאי אפשר לקיימם, השאלה היא רק מה היה קודם לכן. הרופא שואל: "מה היה קודם לכן? ספר!". והפצוע משיב: "לא זוכר. נפלתי ואז מצאתי את עצמי בבית דין".

זוהי הסיבה. עדיין אינך כלי לזה. אתה יודע באיזה אור מדובר? תשוקה בוודאי אתה צריך, אבל לענין מעשה, עשה נא טובה ותתחיל לקום קצת יותר מוקדם וללמוד לפני התפילה. אני יכול לשמוע ממך באיזה מנין אתה מתפלל? אני יודע שאתה שבור, אבל אל תעשה עכשיו דבר קיצוני כי אינך כלי ראוי לזה והאור לא יוכל להתקיים אצלך.

אותו יסוד הוא. כשהאדם עובד לאט, הוא עושה את עצמו כלי. האדם חושב לעצמו: "מה, לקום בשעה שש? זה לא מעניין. כבר עדיף לישון טוב ולהתפלל במנין של תשע. אתה מדבר אתי על כולל חצות, זה כבר מעניין, זה מה שנשמתי צריכה. אני הולך להשקיע מאמץ רק בשביל להיות עוד אחד".

אינך צודק. **לא רק מצד המציאות המעשית אינך צודק, אלא אף מצד תורת הקבלה.** מצד תורת הקבלה, אם אתה מתחיל לקום בשש, אתה נעשה כלי מוכן לחמש וחצי. ולכן יש אנשים שכעבור עשר שנים הם מצליחים להגיע לאן ששאפו.

והדבר קיים בכל התחומים. האדם רוצה בדרך משל ללמוד הלכה ואינו מצליח. הוא אומר: "כבר ניסיתי עשר פעמים ולא הצלחתי. אני אפילו יכול להגיע לך למה לא הצלחתי, כי להתחיל מהמקור מהגמרא, ולעבור לטור בית יוסף, ואח"כ לשולחן ערוך ונושאי כליו, זה מאוד מורכב בשבילי, וללמוד סתם משנה ברורה אינו מדבר אלי". אכן **אם ימשיך בכל זאת לחפש דרכים ללימוד הלכה ותוך כדי כך יתפלל ללא הרף להשי"ת שיהיה בעזרו, יראה שבסוף ייעשה כלי מוכן ללימוד הלכה.**

אף בין אדם לחבירו פועל באופן זה. אתה רואה בן אדם מתוקן במדותיו ומתפלא: "איך הוא מחזיק כל-כך חזק?". בהתחלה הוא לא היה יכול, והוא באמת נפל הרבה, אבל **כל פעם שהתקדם קצת, הוא עשה בזה מדרגה למדרגה הבאה, וכך הלך והלך עד שנושע. כך הוא בכל דבר.** וכיון שהאדם עושה כן, הוא מגלה שבאמת שום דבר אינו מעבר לים.

הרבה עשו כן ולא עלתה בידם

הנה רבי שמעון אמר שהאדם אינו צריך לעבוד לפרנסתו, כי אם לשבת וללמוד. יבוא אדם ויאמר: "הפלא ופלא! אני הולך לעשות כך". ומה אומרים לו חז"ל? "הרבה עשו כן ולא עלתה בידם". וכוונתם לומר לאותו אדם: "עדיין אינך שם". ובכן, מה אומר האדם? "מורי ורבי אמר לי שאני עדיין לא שם, אני עוצר את הכל וחוזר למה

שהייתי". אך, כמה חבל! מה התכוונו כשאמרו לך שאינך שם. התכוונו לומר שעכשיו ברגע זה אינך שם. אבל אתה יכול לעשות את עצמך כלי, כי למען האמת אתה כבר מוכן עכשיו לאור מסוים, אבל אינך חפץ באותו אור, למה אינך חפץ בו? כי אתה משתוקק לאור הגדול, אבל עליך להבין שזוהי הדרך להתעלות. רק ככה מתעלים. הולכים ממדרגה למדרגה.

האברך שהלך צעד אחר צעד

כבר הזכרנו כל-כך הרבה פעמים ונזכיר שוב לכבוד היארצייט. אנו מדברים על הרה"ח ר' שרגא געשטעטנער ז"ל. האברך עלה וטיפס ממטה למעלה. הוא עלה ועלה והגיע לכאלה מדרגות של תורה, לכאלה מדרגות של תפילה. דיברנו אז כשהפצע עדיין היה טרי עם חבריו הקרובים ועם אלה שלמדו אתו בחברותא, ואמרו לנו שכך עבד. כל כמה חדשים אמר: "הולכים להוסיף עוד חמש דקות, הולכים להוסיף עוד עשר דקות". הכנעתו של האדם האומר: "בעל תשובה אני ואסור לי לרוץ מהר".

אכן זה מה שעומד לפעמים לרוועץ לבעלי התשובה. הוא אומר: "אם גיליתי את האמת, אני רוצה לקיים את הכל". ומיד הוא מאמץ את כל הלבוש ואת כל החומרות וההידורים. זה אינו יכול להתקיים, ופעמים שהביטוי לזה מתקבל אצל הילדים. הכלל הזה נכון אצל כל בני האדם. הנה האברך הנ"ל לא נבהל מהצורך ללכת מדרגה אחר מדרגה. חבריו סיפרו לי (ויהיה הדבר לו לזכות) שפעם כשתפסו אותו באיזה דבר ואמרו לו: "זה לא מתאים לך", השיב: "את הדבר הזה עוד לא קיבלתי עלי, כי עדיין אינני שם". הוא טיפס לאט כפי מה שהתאים לכליו. עם הזמן התרחב לימודו בחברותא עד אחת עשרה וחצי בבוקר, ואח"כ הוסיף עוד קביעות באמצע העבודה בשעה אחת, אז למד משניות בחברותא משך חצי שעה כשאינו עונה לשום טלפון ואינו מוותר על אף יום של לימוד. וכך טיפס וטיפס והתקדם בתורה ובתפילה ובקדושה, כשכל פעם הוא מתקדם רק כשהוא רואה שכבר נעשה כלי מוכן לאור יותר גדול.

וכפי שאנו מבינים זאת לגבי הדברים האמורים, נבין זאת גם לגבי שני הדברים שבהם אנו עוסקים לפי סדר לימודנו, וצריך לשנן זאת שוב ושוב. האחד הוא לגבי קבלת התפילה שכבר דיברנו עליה קצת לעיל, והשני הוא לגבי אופן השתדלות האדם לפרנסתו, פשוט כפשוטו, לעבוד ולהרוויח, וכאב גדול הוא שאין בני אדם מבינים זאת.

הסתפק במה שיש לך

נתחיל בענין קבלת התפילות. האדם התפלל כל-כך חזק לישועה ואינו רואה שהגיע ישועתו. הוא אינו קולט שנותנים לו כפי מה שהוא מוכן. משמים רוצים לתת לו עוד ועוד. קח את מה שנותנים לך ועבוד אתו. תבין שכאשר תעבוד אתו, תיעשה מוכן לדבר הבא.

הנה האדם מתפלל על רוחניות. הוא מתפלל שיינצל מראיות אסורות, הוא מתפלל שיינצל מלשון הרע, או מתפלל שיצליח להתמיד בלימודו. "מה אני כבר מבקש? אני מבקש להתמיד בלימודי. מה, הקב"ה אינו רוצה ליתן לי?!" אתה יודע כמה דמעות

הוזלתי בשביל כך?!" זה אמת שצריך לחזור בתשובה. תמיד צריך לחזור בתשובה. אבל בכל זאת, הלא הוא מתפלל על רוחניות!

אכן מהמקום שממנו הוא מגיע הוא עדיין לא מוכן לאותו אור. אתה יודע איזה אור גדול היא ההתמדה?! התמדה נוגעת בנקודת הדביקות בה', כי אם האדם עושה אותה נכונה הוא זוכר במשך כל עשרים וארבע שעות היום את הקב"ה. "אני רוצה ליתן לך את האור הזה יותר משאתה חושב", אומר לו הקב"ה. "אבל כדי שזה יוכל להתקיים אצלך, אתה צריך לעשות את עצמך כלי מוכן לזה. ובכן, הבה נדבר. אתה רוצה לקבל את האור ההתמדה? תחילה לכל עשה לעצמך קביעות להישאר בבית הכנסת לאחר התפילה לחמש דקות וללמוד חומש רש"י". האדם שומע ומתאכזב: "אתה עושה ממני צחוק? אני מדבר על התמדה, לא על חמש דקות". שוב, התמדה היא אור גדול ועצום, והקב"ה באמת רוצה ליתנו לך, אבל אתה אינך מוכן. אתה הרי מסובך בגשמיות ובהרגלים פסולים.

אותו דבר לגבי הרגלים פסולים. האדם מתלונן: כבר שפכתי כל-כך הרבה דמעות חמות להיפטר מהרגליי". רגע אחד! אתה רציני לזה? עשה לך קבלה, שעה ביום, רבע שעה ביום, באופן כזה או באופן אחר. הקבלה מיוסדת על ההבנה שבזה מונח גם המדרגה הבאה. האדם אומר: "אני מתבייש מהקב"ה שעדיין איני שם, ובכל זאת אני שואף להגיע לשם בבוא העת". והקב"ה משיב לעומתו: "אני נהנה שאתה שואף להגיע לשם אע"פ שאתה יודע שאתה רחוק משם באלף מדרגות".

אכן האדם יקבל הלם כשיראה באיזו מהירות יגיע לאותה אל המדרגה שהוא שואף כל שילך בדרך הנכונה. זה לא יקח לו עשר שנים. הסיבה שזה לוקח לפעמים עשר שנים היא כי תשע שנים האדם טועה ואינו הולך כלל בדרך הנכונה. האדם אומר ככה: "לקח לי אחת עשרה שעות לנסוע למירון". "11 שעות?! איך יתכן?". "פשוט מאוד, כי בהתחלה נסעתי בכיוון אחר לגמרי. רק כשקלטתי שטעיתי, הסתובבתי והתחלתי לנסוע בכיוון הנכון". כשהאדם יבין את הרעיון ללכת לפי אור וכלי, אור וכלי, הוא יגיע מהר מאוד למדרגות גדולות. תוך כמה חדשים לא יכיר את עצמו.

ההודאה עושה את האדם כלי

כך הוא לגבי קבלת התפילות ברוחניות, וכך הוא לגבי קבלת התפילות בגשמיות. האדם רוצה סכום גדול של כסף, אבל עדיין אינו כלי מוכן לסכום גדול, כי אם לסכום קטן. הוא ביקש מהקב"ה שיתן לו שמונה אלף דולר. הוא כבר היה מוכן עם מודעת פרסום התפללתי ונושעת, ולמעשה, קיבל רק ארבעת אלפים. תפילה עושה מחצה. הוא ממתין שהסיפור יקבל סוף טוב. כמה חבל. טוב לו לסיפור שיהיה לו סוף טוב, וכאן הסוף לא כל-כך טוב.

ובכן, דבר ראשון תן תודה לה' על הארבעה שהוא נתן לך. אמור לו כך: "יודע אני שהארבעה משלך הם, ואם עדיין לא קיבלתי את הארבעה האחרים, כפי הנראה אני עדיין לא כלי מוכן להם". זה מה שיביא לך את הארבעה האחרים. כשהאדם מודה כשהוא דחוק, הוא נעשה כלי מוכן לקבל שפע רב. וכמו שפירש רבינו יונה (שערי תשובה

שער ד) לשון הפסוק (תהלים עו, יא): "כִּי חֶמֶת אָדָם תּוֹדֶךָ שְׁאֵרֵי חַמַּת תִּחְגַּר". כאשר **צער האדם יודה אותך, כלומר שיודה אותך האדם בעת צערו**, מלשון (איוב ה, ב) "לוֹ שֶׁקוֹל יִשְׁקַל כְּעֵשִׂי", שעניינו הצער, "שארית חמות" שהיו מפותחות לבוא על האדם, כענין שנאמר (מ"א כ,יא): "אֵל יִתְהַלֵּל חֵגֶר כְּמִפְתָּח", **תחגור ותעכב אותם ולא תביאם עליו**, וזה הדרך משל למפתח החרב ומשיב אותה אל נדנה.

תן תודה על מה שיש לך. אותו בן שאתה בוכה עליו כל היום, כל-כך הרבה דברים טובים יש אצלו. אתה שוכח להודות עליהם כי אתה עסוק בחלק הכואב ומצפה לאור שיבוא ויאירו. אך **עליך להבין שדווקא כך יבוא האור. תעשה את עצמך כלי עוד ועוד, ואז יגיע האור**. הגעת האור היא החלק האחרון, **ולפני כן אתה צריך להכיר בחלקים הראשונים**.

אם רואה אתה שאתה מתפלל וטרם נושעת או שנושעת אך מעט, הבן מה שקרה. אמור לעצמך כך: "תפילתי התקבלה במלואה. עכשיו אני הולך לעבוד עם מה שקיבלתי. אני הולך להודות ולהלל, **אני הולך להתבונן ולהמשיך להתפלל. אני מבין שהקב"ה הושיע אותי לפי מה שאני מוכן להיושע כעת**".

מכה שאינה כתובה בתורה

ולא פחות מזה נחוץ להבין את היסוד בנוגע **לבחירת עבודה**. האדם צעיר ורוצה להשתמש בכוחותיו וכישרונותיו ולהשתלב בעולם הפרנסה. עד לא מזמן היה עושה זאת על פי סדר הגון. בתחילה השתכר כמתחיל אצל בעל עסק וקיבל שכר מועט לשעה. המשכורת שקיבל אמנם היה בבחינת בזיונות, אבל הוא לא הסתכל על זה ככה, כי אמר לעצמו: "זה עכשיו התחלתי. לאט לאט אכנס יותר עמוק בתחום בעזרת ה', **ולבינתיים גם זה משהו. כך אני לומד להשתמש בכוחותיי ועושה את עצמי כלי**". כך המשיך לעבוד, ועם הזמן כשראו שהוא באמת עושה עבודה טובה, העלוהו בדרגה, וכשהתבגר והיה כבר עם נסיון של עשר שנים, הגיעו אליו עם הצעה חדשה הרבה יותר מרווחה.

כך היה תמיד, אך היום הגיעה מכה חדשה שאינה כתובה בתורה, מכה שנובעת מחוסר הבנה ומגאווה ומתפשטת בכל העולם כולו מבלי יכולת לעצור אותה. הצעיר אומר: "מה, אני הולך לעבוד כעבד נרצע תמורת משכורת זעומה!?! לא מעוניין. אני מחפש עבודה שיש לה עתיד, עבודה שיש לה פוטנציאל לצמוח ולחיות על ידה בהרחבה גדולה. אתה יודע מה זה לפרנסה משפחה גדולה?! מה אני כבר יכול לעשות עם הפרוטות השחוקות שלך? אני רוצה להיות הכסיל שלך. ומה כן? דבר ראשון אני רוצה להיות עצמאי, דבר שני אני רוצה להרוויח הרבה כסף, דבר שלישי אני רוצה שתהיה לי אפשרות לנסוע מתי שיתחשק לי למקומות הקדושים. הוי אומר: אני לא רוצה להיות משועבד לבעל הבית. אני רוצה שתהיה לי האפשרות להגיע לעבודה בשעה אחת עשרה".

מכה קשה היא. בגללה קשה היום למצוא עובדים. דבר מפורסם הוא. אף אחד אינו רוצה להיות העבד שלך. ואם אתה כבר מוצא עובד, זה רק מפני שהוא כשולן שבכישולן ולחוץ מאוד בכסף, ואף הוא כשהוא עובד אצלך, הוא לא מסור אליך, אלא בכל עת הוא

חושב מחשבות כיצד לפתוח עסק משלו. למה? כי הוא רוצה כסף, הרבה כסף. ולא מפני שהוא רוצה להשתולל, אלא מפני שהוא רוצה לפרנס את משפחתו, פשוטו כמשמעו. הן משפחה ברוכת ילדים יש לו, ואם לא ירוויח טוב, איך יפרנסם? והרי היוקר מאמיר מיום ליום.

והצעיר גדול עד מאוד, כי הדרך הזו עקומה ולא מועילה. והבעיה היא שרובא דרובא מבני האדם אינם מעלים בדעתם שזו דרך עקומה, כי אומרים בלבם: "מילא אם אני מרמה וגונב, יש מקום להבין שלא יועיל לי (אם כי גם בזה יש מתנגדים רבים שטוענים תמיד שאין זה נקרא גניבה והדבר מותר ורצוי, אך לא נתעסק כעת במחשבה עקומה זו), אבל עכשיו אני הרי לא עושה שום דבר עקום. מה, אסור לי להיות עצמאי? אני מחויב לעבוד תחת מישהו שמשגע אותי כל יום לבוא בתשע בבוקר? אני מחויב לקבל סכום זעום לשעת עבודה? יש כאן איזה ענין להזדכך ביסורים? תן לי להיות בן אדם מכובד. תן לי למכור דרך הים והאוויר, ליזום ולבנות..."

דרך שאינה עובדת

עלינו לדעת שהדברים האלה לא עובדים, לא על פי חכמת חיים ולא על פי תורה. אחד מאלף מצליח ועליו כולם מראים באצבע כדי לפתות אחרים ללכת בדרכו, והשאר, חלקם אינם מצליחים וחלקם מצליחים לשקוע בחובות גדולים. וכאמור, הכאב הגדול ביותר הוא שאינם מבינים שהם נוסעים בכיוון לא נכון. הוא מוזיל דמעות חמות בשומע תפילה, הוא נוסע לקברי צדיקים, הוא פועל מעשים מאלף צדדים, הוא מזיע ומשקיע, ו--אפס. שום כלום. כל פעם החוקים משתנים לרעתו והוא יוצא וידו על התחתונה. בדיוק כשהוא היה בטוח שהוא הולך להיבנות, הוא שוב נפל. שוב קרה משהו. אצל רוב גדול הוא כך, ואף שאצל כמה מהם נראה בהתחלה שהם עולים בדרך ההצלחה, הרי **אף אצלם ההשתדלות מן הסוג הזה לא בונה אותם באמת ולא מספק להם ישוב הדעת המביא תורה ותפילה**.

המון העם מתייסר בזה בכמה אופנים, והיסוד שאנו לומדים היום, הוא יסוד גדול בענין זה. **כשהאדם הולך לעבודתו, התורה אומרת לו: "כעת אתה כלי מוכן לכך וכך אור. אם תעבוד עם האור הזה, תיעשה כלי מוכן ליותר אור, וכשתעבוד אתו, תהיה כלי מוכן לעוד יותר"**. רק ככה זה עובד.

האדם אומר לריבונו של עולם: "עזוב עם כל הביורוקרטיה. תן לי לגשת מיד אל התכלית. מאתיים חמישים אלף דולר בשנה. זה טוב, זה נפלא. למה אני צריך לעבור את כל הגיהנום?". לא יתכן. אתה לא מוכן לזה. **תהיה מוכן לעבוד קשה עם כוחותיך ותראה שתיעשה כלי לעוד ועוד שפע ופתאום יתחילו לרוץ אחריך**. אכן זה **דורש ביטול לעבוד ככה**. האמת היא שהאדם באמת מרגיש בושה. הוא מתבייש להיכנס לבית כנסת. שואלים אותו: "מה אתה עושה לפרנסתך?". והוא בוש לענות. הוא רוצה שיוכל לענות שהוא מנהל עסק, ואם הוא עובד בתחום החינוך, הוא רוצה שיוכל לענות שהוא מנהל הת"ת או סגן מנהל. מה, מלמד פשוט?! עוזר בכתה גן!?

השפע נכנס אל הכלים מאליו

גם הרוצה להתפרנס מלימוד עם בחורים צריך ללכת לאט. אכן הלב דואב לראות עד כמה הדרך הבריאה הולכת ונעלמת. התחל

בהשתדלות זה אותו דבר. הרצינות שלו לכסף, הנאמנות שלו, היראת שמים שלו. הוא משתנה בכל עת. רואים עליו. הוא לא אותו דבר. כולם זוכרים איך הוא נכנס לעבודה לפני חמש שנים כשהיה אברך צעיר ואת הכל הוא עושה בחפיפות. עכשיו הוא כבר איש רציני. את הכל הוא עושה ברצינות ובמלוא האחריות. הכל קדוש ומלא שמחה והרגשת שליחות. הפלא ופלא! אתה רואה איך הוא הולך ונבנה בעבודתו.

דמיון כוזב ועורבא פרח

הדמיון שיש לו לאיש הצעיר במוחו... הוא רואה שהעצמאים עושים חיים. כשרוצים להגיע לעבודה - מגיעים, כשלא רוצים - לא מגיעים. הם לא משועבדים. הם לא צריכים לתת דין וחשבון לאף אחד. והוא גם רוצה. הוא לא רוצה שאנשים ישאלו אותו: "מה, לא נסעת לל"ג בעומר במירון?!", והוא יצטרך לענות: "כן, כי אני מלמד". הוא רוצה שיהיה לו פת בסלו, שתמיד יוכל לעשות מה שהוא רוצה ומתי שהוא רוצה.

זהו ההיפך הגמור מהיסוד הנ"ל. לפי היסוד הנ"ל, האדם אומר: "רצוני שעבודתי תעשה ממני בן אדם. לא מפני שאני רוצה להיות בן אדם, אלא מפני שכך אני נעשה כלי מוכן ליותר אור. האדם רוצה לברוח מאחריות, כי הוא רואה אנשים בני חמישים יושבים בבית הכנסת ולומדים בלי שום לחץ. דע לך שאותם אנשים שאתה רואה, אם יש להם באמת את היכולת לעשות כן והם יראי שמים אמיתיים (וכפי שבאמת יש הרבה כאלה), הגיעו לזה בדרך ההפוכה מהדרך שאתה הולך בה, ואם תמשיך ללכת בדרכך, תיפול בסוף לבור של חובות. הללו הספיקו בתחילת שנותם לחיות בעולם בריא. הם הלכו לעבודתם כל יום כמו אנשים מן השורה. הם היו עובדים פשוטים ומסורים. הם קמו באשמורת הבוקר כדי להספיק ללמוד חוק לישראל לפני שהם מתייצבים בעבודתם בשעה תשע, וכך היו עולים ומתעלים, עד שהקב"ה אמר להם: "אתם יודעים מה? מאחר שאתם כל-כך רציניים, מהיום עקימת שפתיים הוי מעשה, מהיום תוכלו לקיים את השתדלותכם על-ידי לימוד התורה.

לסיכום, כל ישועה שהאדם צריך, הוא צריך בעצם לקבל שפע שמקורו במקום רוחני, וכיון שכן, אור הוא, וכדי לקבל אותו אור, זקוק האדם לעשות עצמו כלי שיוכל להתקיים בו ושיוכל האדם לקנותו, כי אם לא יקנהו, לא יבוא לעולם הבא עם שום דבר. ובכן, החלק הראשון בשיעור היה שהתורה עושה את האדם כלי, התפילה עושה אותו כלי, המצוות המעשיות עושות אותך כלי, וכן ההשתדלות באופן הנכון עושה אותו כלי. והחלק השני היה שהמהלך הוא כזה: האדם כפי שהוא בתחילה, הוא כלי לאור מסוים, ואור זה הוא כלי לאור יותר גדול, וכן כל אור הוא כלי לאור שלמעלה ממנו. ונתבאר שזה מוכרח ללכת בהדרגה, וכשהוא בהדרגה, יכול האדם ללכת וללכת בלי סוף.

ללמוד עם הילד או עם הבחור, זכך את נפשך על-ידי רכישת מדת הסבלנות, בקש מה' בכל עת שיסייע לך ללמדו תורה, וזכור שלא מפני שמישהו אחר יראה אותך ותמצא חן בעיניו תקבל תלמיד יותר טוב, אלא מפני שנעשית כלי ליותר אור, ולכן הקב"ה ישלח את האיש הנכון שיראה אותך ותמצא חן בעיניו וישכור אותך לבנו במחיר כפול ומשולש.

אתה שומע על אחד שרוצה לשמש כמלמד רק מכתה ח' ומעלה. הסתכל על המציאות בעיניים! האדם מסתובב בעולם החולה וכל הזמן אנשים אומרים לו: "לא, אל תקח עבודה זו. אם תקח אותה, תהרוס את שמך. אף אחד לא יקח אותך אח"כ למשהו יותר גדול. יאמרו שאתה בנוי רק לבחורים חלשים". שקר וכזב! סטרא אחרא! חובה לקיים כאן מצות מחה תמחה את זכר עמלק. זה יכול לפעמים להיות אמת, זאת כאשר התפקיד באמת לא הולם אותו, כי אז לא יוציא בו את כוחות נפשו וממילא לא ייעשה לכלי מוכן. אבל אם נכון לעכשיו זהו תפקידו כי לבו מושך אותו לזה באשר הוא מרגיש שהוא יכול להציל נשמות, מה לו לחשב לאן זה יוביל? זה מוכרח להביא לו יותר אור, זה בוודאי יביא לו יותר אור. האדם הרי אינו מחפש לקבל משרה אחרת. הוא מחפש רק לצמוח ולגדול, לעלות ולהתעלות, וזה בוודאי יקרה, כי אין תוצאה אחרת למי שעושה את עצמו כלי מוכן ליותר אור. ברגע שהאדם נעשה מוכן ליותר אור, קוראים לו ממקום מחבואו.

ישועת ה' כהרף עין

יש שהאדם מזמין תור לפעולה רפואית מסוימת הנחוצה לו לבריאותו ומודיעים לו שבבוא תורו יודיעו לו. ביום בהיר אחד הוא מקבל שיחת טלפון: "בוא עכשיו". "מה זה נקרא עכשיו? אמרו לי שזה יקח כמה חדשים!". "נכון, אבל התפנה לך תור".

בדומה לזה, כשהאדם עושה את מלאכתו בתורת שליחות, בביטול ובענוה, במסירות ונאמנות, הוא נעשה כלי יותר מוכן, כך שאין שום מציאות שלא יקבל יותר אור, כי הקב"ה שופך אור בכל עת. ביום בהיר אחד יגלה שהתפנה התור בשבילו. התבונן בכל עת: "האם אני אותו מגיד שיעור כפי שהייתי לפני שלוש שנים?". יש שאומרים על פלוני: "הוא כבר עשרים וחמש שנים מגיד שיעור בשיעור ב'. יש לו כבר הרבה נסיון". השאלה היא האם הוא נשאר אותו דבר. "כן, הוא עדיין רענן כמו בשנה הראשונה". מסכן! ברוך ה' שהוא לא ירד, אבל זה מה שיש? הוא כמו בשנתו הראשונה?! הוא לא הוציא לפועל את מה שגלום בו. מותר לו להישאר שם, אבל הוא צריך להשתנות בכל עת לטיבותא. הגעו עצמכם! ה'חתם סופר' שמסר שיעורים בישיבה, האם הוא נשאר תמיד אותו חתם סופר?! רבי שלמה זלמן אויערבאך שמסר שיעורים לבחורים, האם הוא נשאר תמיד אותו רבי שלמה זלמן?! רבי משה פיינשטיין שמסר שיעורים לבחורים, האם נשאר תמיד אותו רבי משה פיינשטיין?! אין ספק שהם התקדמו והתקדמו ללא הרף.